

Justitiedepartementet
Justitieministern

Till riksdagen

Svar på fråga 2024/25:1075 av Ulrika Westerlund (MP)
Antalet gånger hemlig dataavläsning har använts år 2023

Ulrika Westerlund har påpekat att Åklagarmyndigheten och Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden har helt olika uppgifter om hur många gånger hemlig dataavläsning har använts under 2023 och frågat mig vad jag gör för att nå klarhet i vilket antal som är det korrekta och vilka åtgärder som vidtas för att säkerställa att antalet som redovisas blir korrekt framöver.

Regeringens skrivelse om hemliga tvångsmedel fyller en viktig demokratisk funktion och möjliggör parlamentarisk insyn i tvångsmedelsverksamheten. Statistiken i skrivelsen bygger på en redovisning som varje år lämnas in av Åklagarmyndigheten och som tas fram av myndigheten tillsammans med Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Tullverket och Ekobrottsmyndigheten. I redovisningen för 2023 framgår att 478 tillstånd till hemlig dataavläsning har meddelats under året, en summa som alltså har lagts till grund för regeringens skrivelse om hemliga tvångsmedel. Den summan omfattar dock inte

beslut om hemlig dataavläsning inom Säkerhetspolisens verksamhet. Denna särredovisas i stället, men specificeras inte, i Åklagarmyndighetens redovisning och i regeringens skrivelse. Där framgår att det i Säkerhetspolisens verksamhet totalt har fattats 803 beslut med stöd av bestämmelserna i lagen om hemlig dataavläsning. Siffran inkluderar såväl initiala beslut som förlängning av tillståndstiden.

Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden består av tio ledamöter som utses av regeringen. Ordföranden och vice ordföranden ska vara eller ha varit ordinarie domare eller ha annan motsvarande juridisk erfarenhet och övriga ledamöter utses efter förslag från partigrupperna i riksdagen. Nämnden ska enligt lag få underrättelser från domstolarna i samband med att de fattar beslut i frågor om hemlig dataavläsning. Detta innebär att underrättelser inte bara ska lämnas vid beslut om tillstånd till hemlig dataavläsning utan även vid andra typer av beslut, t.ex. kompletterande beslut om tid och plats för en redan beviljad ansökan om hemlig dataavläsning. Enligt Säkerhets- och integritetsskyddsnämndens årsredovisning för 2023 har nämnden fått 849 underrättelser om hemlig dataavläsning. I den summan ingår även samtliga beslut om hemlig dataavläsning på ansökan av Riksenheten för säkerhetsmål, dvs. den åklagarkammare som handlägger Säkerhetspolisens ärenden.

De redovisade summorna avser alltså olika saker och stämmer av den anledningen inte överens. Såväl Åklagarmyndigheten

som Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden har bekräftat att statistiken inte kan jämföras rakt av på det sätt som görs av frågeställaren.

Hemliga tvångsmedel är viktiga verktyg för de brottsbekämpande myndigheterna. Det är dock angeläget att redovisningen sker på bästa möjliga sätt och att det inte finns något utrymme för feltolkningar. Regeringen har därför redan i februari i år gett en särskild utredare i uppdrag att göra en systematisk översyn av reglerna om hemliga och preventiva tvångsmedel i syfte att åstadkomma en mer effektiv och tydlig reglering (Ju 2025:04). I uppdraget ligger bland annat att se över utformningen av myndigheternas och regeringens årliga redovisning av användningen av hemliga och preventiva tvångsmedel. Uppdraget ska redovisas senast den 29 maj 2026.

I december 2024 lämnade Utredningen om tvångsmedel mot underåriga ett förslag om att flytta skyldigheten att underrätta Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden från domstol till åklagare (SOU 2024:93). Betänkandet bereds i Regeringskansliet.

Slutligen kan jag också nämna att Domstolsverket leder ett arbete i syfte att digitalisera hanteringen av ärenden om hemliga tvångsmedel och därmed skapa en mer enhetlig och effektiv hantering av ärendena. En stor del av tvångsmedelsärendena hanteras manuellt, framför allt vid domstolarna. Detta arbete

ska slutrapporteras den 31 maj 2025 och Justitiedepartementet har löpande kontakt med Domstolsverket i frågan.

Stockholm den 23 april 2025

Gunnar Strömmer